

Criza câștigului

„Sper ca unul dintre sacrificiile acestei crize să nu fie autoreglementarea financiară, ca principal mecanism de echilibrare în lumea finanțelor.”

Alan Greenspan

Inadecvările tot mai evidente dintre soluțiile teoriei economice și rezultatele evoluțiilor din realitate indică un fapt semnificativ: teoria economică este în criză! Tot mai multă lume pare să accepte acest adevăr.

Cumva dezolant, recunoașterea crizei lovește în prestigiul teoriei economice de două ori: odată prin autoculpabilizare și a doua oară prin tăcerea asupra cauzelor fundamentale ale crizei.

Orice analiză lucidă scoate la iveală o suficiență a teoriei când lucrurile par să meargă bine în realitate. Teoreticienii se încarcă cu merite pentru că au explicat funcționarea cornului abundenței. Când din izvorul veșnic nu mai curge în valuri prosperitatea, teoriile sunt chemate la bară să dea socoteală. Așa se întâmplă de când există viziuni coerente despre ceea ce s-ar putea să fie economia.

Dincolo de povești însă se află cauzele poveștii. Cu riscul de a trezi erezia, trebuie numită eroarea în care se află acum teoria economică: puterea ei de explicare convinge amfiteatrele și lasă indifferente bursele. A explica s-a despărțit cu totul de a norma.

Deviația de comportament s-a accentuat în ultimul secol. Așa se face că teoria s-a dizolvat în analizele de oportunitate a câștigului. Ceea ce a rezultat a însemnat imperiul speculației clădit pe instrumente nelicențiate încă de teorie.

Focalizată, situația arată astfel: pe de o parte, lumea teoriei cu personajele sale de tip rațional și, pe de altă parte, lumea câștigului, cu soldații dotați cu armele speculației și cu strategia câștigului cu orice preț.

Teoria economică, în postura ei clasică de teorie a raționalizării comportamentului uman, a devenit inutilă pentru interesele câștigului absolut. Orice CEO Hedge Fund crede în dereglementare. Deci nu are nevoie de teorie economică. În fond, câștigul este cucerit cu legiuni de mercenari speculativi și nu cu laureați ai premiului Nobel în economie. Când aceștia din urmă s-au implicat în speculații, rezultatul a fost falimentul. Deci, demonstrația a fost făcută. Într-o epocă a empirismului nici nu mai începe discuția teoretică. CEO este calificat să câștige și oferă substanța pentru studiile de caz empirice. Punct.

Falia dintre modelul explicativ specific teoriei economice și modelul acțional al câștigului suficient sieși se amplifică. Teoria devine oarecum timorată când dezastrul din economie se produce. Bunăoară, folosește concepte timide, ca în cazul actualei crize economice globale, pe care a numit-o inițial – și încă păstrează eticheta – o simplă turbulență a piețelor financiare.

Grav nu este, până la urmă, că o teorie nu are o soluție la ce se întâmplă în economia globală. Fatală este abdicarea în fața iraționalului speculativ ca practică a piețelor financiare și incapacitatea de a limita dezastrul prin invocarea urgenței recurgerii la instrumentele raționale pe care le-a lustruit teoria în timp. Mea culpa pe care o fac în ceasul al doisprezecelea unii dintre monștrii sacri ai câștigului ar merita exploatată pentru că este, în esență, o recunoaștere a meritelor teoriei.

Reglementarea piețelor financiare globale în toate compartimentele lor inovative înseamnă să se îmbrace de către toată lumea cămașa de forță a raționalului și raționalității. Să se întoarcă fața economiei spre valorile definitorii ale teoriei economice. Să se refacă tensiunea esențială care asigură unitatea dintre teorie și realitate.

Preeminența soluțiilor determinante în lupta pentru câștig este nu doar o contradicție a experienței intelectuale de tip rațional, ci și o tentativă de a proba proiectul postmodern în ultimele lui consecințe disolutive asupra naturii umane.

Excesele lucrative care reclamă autonomia condiției umane deschid o buclă deviantă în hominizare ca procesualitate a naturii umane. În această buclă sunt suspendate semnificațiile specifice relației scop-mijloc care structurează umanitatea. Ceea ce ține de condiția umană suportă o metamorfoză perversă a consistențelor, dinspre cele de mijloc spre cele de scop în sine.

În acest univers răsturnat, natura umană colapsează sub impactul rentabilizării valorilor condiției umane. Omul este doar forță de muncă, parte imperfectă a mecanismului auman al câștigului.

Hoc est cadaver, sepulchrum extra non habens...

Sumar

Active. Active biologice. Modelul sezonality în agricultură	
■ Atanasiu Pop, Sorin-Constantin Deaconu	3
Corelația dintre politica fiscală și creșterea economică	
■ Laura Obreja Brașoveanu, Iulian Brașoveanu	19
Analiza beneficiilor potențiale de mediu prin investigarea prețului hedonic	
■ Giani Grădinaru, Raluca Ignat	27
Noi tendințe în re-proiectarea firmelor IT	
■ Gheorghe Bășanu, Florin Ioniță, Daniel Savin	37
Dividendul – sursă a dezvoltării corporațiilor sau a creșterii valorii de piață?	
■ Petru Prunea	49
Metode geometrice în studiul unor sisteme dinamice cu aplicații în economie	
■ Dumitru Bălă	55

Notă: Autorii sunt responsabili de clarificarea dreptului de utilizare a informațiilor cuprinse în articole.

Revizie text: Gabriela Ochiană
Tehnoredactare computerizată:
Nicoleta Bobocea
Coperta: Alexandru Ion
Difuzare și abonamente:
Viorela Petrici (021/312.22.48 – int. 24)

Indexări în baze de date:
Research Papers in Economics (RePEc)
<http://www.ideas.repec.org>
Directory of Open Access Journals (DOAJ)
<http://www.doaj.org>
CNCSIS categoria B+

www.economieteoreticasiaplicata.ro; www.ectap.ro
Recepție texte: economia.ta@edeconomica.com